

Nátúrliga aldursbýtið í Føroyum kuta sundur:

Ikki við knívi men við øks

Alt bendir á, at triðja hvør kvinna í burðaraldri hvørvur, og tá er ikki ilt at ímynda sær, hvussu føroyska samfelagið fer at síggja út. Um tíggu ár eru 1000 fólk, eldri enn 40 ár, fleiri í Føroyum, men tað, sum verri er, - tá verða 7000 færri, sum eru yngri enn tey 40.

Verður fólkasamansetingin í einum samfelag avmyndað sum strikumynd, verður sokallaða jólatræið mangan nýtt. Tekin um fríska samfelagið er eitt vakurt jólatræ. Hylligt í neðra, og so

smækast tað uppeftir.

Sum eitt tilfikt frikst jólatræ hefur føroyska samfelagið kunnað avmyndað seg. Tað ger tað partvist enn, men nú fer at bila. Greinarnar á ávisum stað

eru farnar at fúna, og tað álvarsliga. Hesar eru greinarnar, sum í dag umboða tey 20 til 24 ára gomlu. Verða töluni fyri fólkasamansetingina framskrivað fimm ár, fúna tær eitt sindur ovaru

greinarnar. Tær, sum umboða tey 25 til 29 ára gomlu. Og verður myndin framskrivað fimm ár enn, - tað vil

siga til ár 2002, er lítið eftir av greinum sum umboða tey, sum eru millum 30 og

34 ár. Jólatræ okkara er nú um at detta av um miðjuna.

Töluni, sum liggja til grundar fyri jólatrænum, hefur Hans Pauli Strøm á Hagstovu roknað út og mett um. Og tað var eisini hann, sum legði fyrri á pallborðsfundinum í Norðurlandahúsinum friggjakvöldið, tá Ungdómsráð Føroya skipaði fyrri pallborðsfundi um fólkaflýtingina av landinum.

Skeivt aldursbýti

Hans Pauli greiddi frá, at fólkatálið í Føroyum var minkað síðani 1988 við 2300 fólkum. Serliga ungum fólki, og minkingin er serliga farin fram hetta seinasta árið. Serliga seinru helvt. Hans Pauli Strøm segði, at stóra fráflytingin triðja ársfjórðingin í ár bendir á, at ein helvt av teimum ungu eru farin av landinum í útbúgvingarørndum. Hin helvtin eru tilkomn fólk, sum eru rýmd, tí samfelagið hefur einki havt at bjóða teimum longur.

Verri seinri

Men tað verður verri enn. Hans Pauli hefur fram-

skrivað hesi tøl, og tey vísu eitt óhugnaligt úrslit. Framskrivningin vísir, at í ár 2002 verða vit 6000 færri. Men tað, sum verri er, er tað, at hetta eru fólk, í besta aldri. Tey eldri enn 40 ár verða 1000 fleiri, men tey, sum eru yngri enn 40, verða 7000 færri. Hetta sigur okkum so mikið, at eitt heilt ættarlið av kvinnum sum skulu tryggja føðitalið, er burtur.

Okkara góða jólatræ, sum einaferð var frikst er nú vorðið sera sjúkt. Tað er farið í trý. Og tað skal ikki tað stóra hugflogið til at ímynda sær, at tá verður heilt gælið.

-At vit koma niður á eitt fólkatál um tíggu ár sum vit høvdu í 1974 er ikki tað ringasta. Men trupulleikin er, at aldursamansetingin er farin heilt út av lagi.

Fólkapyramidan, sum Hans Pauli kallar okkara jólatræ, er ikki kuta sundur við knívi, men við øks, sum hann tók til.

tór.-

Ein, sum einaferð var ungur:

Tey ungu eru fryst niður í eina parantes

-og spurningurin er, um tit nakrantíð verða tinaði uppafur. Politikararnir hava ikki ániðsi av, hvat teir skulu gera, segði Tróndur Djurhuus, sum umboðaði tey, sum fyrr vóru ung

-Tað hefur ongantíð verið lætt at vera ungur. Men tað var hóast alt lættari fyrr, tá eg var ungur. Vit stríddust ikki við arbeidssloysi. Arbeidstilboðini vóru góð, og krøvini vóru heldur ikki so stór, sum tey eru í dag.

Nakað soleiðis tók Tróndur Djurhuus, tíðindamaður til, sum skuldi umboða tey, sum einaferð hava verið ung, sum hann sjálvur tók til.

Í eina parantes

-Men nú tykist, at tey

ungu skulu meira at kalla frystast niður. Politikararnir geva teimum sokallað arbeidstilboð. Alt gott um hesi tilboð, men hesi eru meira at kalla sum niðurfyrsting av ungdominum. Tey ungu verða sett í eina parantes. Tey skulu liva av álmussu, og stóruspurningur er, um hesi somu ungu nakrantíð verða tinaði uppafur úr paratesini, segði Tróndur. Hann skundaði sær to at siga, at tiltakið SJÓBITAR, sum ein verkætlan er endað við,

hefur hepnast sera væl.

Harðskapur

Tróndur Djurhuus segði seg bera ótta fyrri, at tørvandi arbeidstilboðini til tey ungu kundu føra til tað, sum enn betur kent er aðra staðni. Nevniliga harðskap. Tey, sum koma so illa fyrri, hava ilt við at koma inn aftur í samfelagið, segði hann.

Vita hvørki út ella inn

Men hvat er at gera, spurdi Tróndur. Politikararnir vita

í hvussu er hvørki út ella inn. Teir hava ikki ániðsi av, hvat teir skulu gera. Og tí er bert eitt at gera. Tað unga ættarliðið má sjálv taka sær um reiggj.

Tróndur helt tað vera í finasta lagi, at ungafólk nema sær útbúgving. Eisini uttan fyrri landamark, men hann segði seg vóna, at tey valdu eina útbúgving, sum kundi gagna teimum seinri í egnum landi. Hann segði seg hava fleiri vinfólk uttanlands, sum í dag hava gott arbeiði við feitari løn, men sum hóast tað, leingjast heim aftur.

-Útbúgvið tykkum tí til føroyska samfelagið, segði Tróndur, og hann nevndi trý øki: Fiskivinnuna, oljuna og ferðavinnuna.

Tróndur Djurhuus helt

eisini, at ein stórusmøguleiki fyrri tey ungu, var at fara út í heim at læra seg fremmant mál. Tað fáa tey uttan iva brúk fyrri fyrr ella seinri.

-Og eitt aftrat. Vit hava eisini brúk fyrri einum heilt nýggjum ættarliði í føroyskum politikki, legði tíðindamaðurin hjá sjónvarpinum aftrat.

... Og lat tað verða sagt aftrat. Hetta var tala, sum teir ungu áhoyrarnir bæði skiltu og tókst at taka undir við. Løtt, prikandi og viðkomandi tala.

tór.-

Tróndur Djurhuus, tíðindamaður gav politikarunum av grovflini. Teir hava ikki ániðsi av hvat teir skulu gera, segði Tróndur

